

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Vår ref.: 3.14-kas

Deres ref.:

Dato: 16.01.14

Uttalelse til NOU 2013:10 Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester

Vi viser til brev av 2.9.2012. Etter avtale med Brita Slettemark har vi fått utsatt høringsfrist til 17.1.2014.

Den Norske Turistforening (DNT) mener utvalget har lagt fram en solid utredning som gir et godt grunnlag i den videre prosessen med å implementere hensynet til økosystemtjenester i forvaltningen av norsk natur. På grunn av kapasitetsproblemer vil vi her kun kommentere utvalgets anbefalinger vi har konkrete innspill til, slik høringsbrevet også etterspør.

Kapittel 5 – Status og utviklingstrekk for norske økosystemtjenester

DNT støtter utvalgets anbefaling om å styrke kunnskapen om biologisk mangfold og økosystemtjenester i Norge. Vi merker oss utvalgets vurdering om at friluftsliv og rekreasjon i naturen er en svært viktig økosystemtjeneste med stor betydning for velferd og folkehelse, og støtter dette. Vi støtter også opp om behovet for styrket forskning om friluftsliv og rekreasjon.

Slik vi forstår utvalget er det først og fremst økosystemtjenester som er viktig for velferd og folkehelse utvalget fokuserer på i sine anbefalinger innenfor friluftsliv, særlig med en styrket satsing på nærområder. Vi er enige i prioriteringen, men savner en bedre synliggjøring av friluftslivets mer kvalitative verdier som naturopplevelse og livskvalitet. Dette er tjenester som er vanskelig å måle de økonomiske effektene av, men som ofte er hovedårsaken til aktiviteten. En satsing på nærområder bør ikke medføre en lavere prioritering av annet type friluftsliv.

Kapittel 9 – Samfunnsøkonomiske analyser som beslutningsstøtte

DNT er enige i utvalgets anbefaling om utvikling av bedre metoder for vurdering av ikke-prissatte virkninger og avveininger opp mot prissatte virkninger. Etter vår mening er det ikke fagfolk alene som skal stå for slike vurderinger, og at metodene derfor må utvikles på en måte som også styrker mulighetene for innbyggermerdvirking. Vår erfaring er at dette i dag ikke er tilstrekkelig ivarettatt, og at ulike lag og organisasjoner ofte mangler kompetanse og ressurser til medvirkning innenfor eksisterende systemer. Økt innbyggermerdvirking vil altså også bidra til økt demokrati.



Vi ønsker også å påpeke at kartgrunnlaget, som er en sentral del av beslutningsgrunnlaget i forvaltningen, i dag er svært fragmentert. Datasett knyttet til naturmangfold, verneområder, friluftsliv, sikkerhet m.m. må derfor samordnes i en felles digital kartløsning, som både gjøres tilgjengelig for forvaltningen og allmennheten. Kartgrunnlaget fra alle aktuelle kilder må altså være samlet på ett sted for å få et tilfredsstillende planverktøy. Per i dag finnes det dessuten ingen karttjeneste for friluftsliv, og heller ingen oversikt over hvilke kommuner som har foretatt slik kartlegging.

Kapittel 10 – Økonomiske anslag for verdier av økosystemtjenester i Norge

DNT støtter utvalgets anbefaling om behovet for kartlegging av økosystemtjenester, synliggjøring av verdier og beregning av økonomiske verdianslag, og merker oss at grøntområder rundt og i de store byområdene nevnes som spesielt aktuelt. Vi minner i den forbindelse om Stortingsmelding om friluftsliv (2001) kapittel 7.9 og Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv (2013) kapittel 5. Her er dette konkretisert ytterligere, og vi ber utvalget vurdere behovet for å være tydeligere på dette punktet. Svært mange områder også utenfor de store byområdene har stor betydning som friluftslivsareal. Kartlegging og verdisetting av landskapet bør dessuten også vurderes nevnt som et viktig tiltak.

Vi ønsker å påpeke at friluftslivsinteresser- og verdier kan være egnet for casestudier. Vi registrerer at verdisetting i utredninger knyttet til friluftsliv i dag er preget av en metodikk som ikke er særlig velutviklet. Dette fører til at friluftslivets areal- og opplevelsesbehov ofte underestimeres i utredningssammenheng. Vi minner i den sammenheng om at Miljødirektoratet nå reviderer håndbok om kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder, og utvikler en metodikk for kartlegging av landskap.

Kapittel 11 – Regnskap og indikatorer for bedre forvaltning

Vi støtter utvalgets vurdering om å gjennomgå bærekraftsindikatorerne på miljøområdet. Når det gjelder forslaget om å benytte bybefolkningens tilgang til grøntområder som indikator mener vi denne ikke god nok. Andel av befolkningen i byer og tettsteder med tilgang til nærturterreng (Statistisk sentralbyrå) og/eller andel av befolkningen i byer og tettsteder med maksimalt 500 meter til et sammenhengende nettverk av ferdselsårer (Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv) vil trolig være bedre.

Kapittel 13 – Grunnlaget for miljø- og naturressursforvaltningen

Svært mange lover og regler er relevante for forvaltningen av biologisk mangfold og økosystemtjenester, og utvalget skriver at lovverket ikke vil bli diskutert i sin fulle bredde i utredningen. Vi mener likevel utvalget bør anbefale en gjennomgang av de mest sentrale lovene, med sikte på en bedre ivaretagelse av viktige økosystemtjenester. Tilgangen til grøntområder i og nær byer og tettsteder er for eksempel under sterkt press mange steder, og en gjennomgang av Friluftsloven vil trolig være nødvendig for å sikre befolkningen en tilstrekkelig kvalitet på disse tjenestene i et langsiktig perspektiv.

Kapittel 15 – Virkemidler i arealforvaltningen

DNT støtter utvalgets anbefaling om at plansystemet bør gjennomgås med tanke på å synliggjøre verdier av økosystemtjenester bedre. Når det foreslås å vurdere om temaet er egnet for en statlig planretningslinje er vi derimot usikre på hva som menes. Vi kan vanskelig se for oss at alle relevante økosystemtjenester kan ligge under samme planretningslinje. Vi foreslår heller at særlig truede økosystemtjenester, som friluftslivsområder i og nær byer og tettsteder, anbefales som statlige planretningslinjer.

Vi støtter utvalgets anbefaling om at planleggingen på noen områder må bli mer helhetlig og tverrsektoriell. Landskapsperspektivet nevnes spesielt, noe vi støtter. Dette var også tema på

DNT sitt Landsmøte i 2013. Her ble behovet for en nasjonal landskapsstrategi vedtatt, og vi ber utvalget vurdere å nevne dette som forslag til et konkret tiltak for å løse utfordringene med en fragmentert forvaltning på dette området.

Kapittel 17 - Næringsstøtte

Vi støtter utvalgets anbefaling om en evaluering av ordningen med grønne sertifikater. DNT opplever et stort press på vassdragsnaturen og landskapsverdier slik sertifikatordningen har blitt praktisert i Norge så langt, og en evaluering vil bidra med nødvendig kunnskap ved spørsmål om en eventuell forlenging av ordningen.

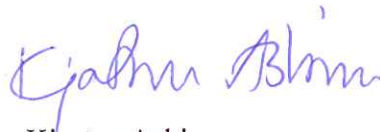
Strategi for oppfølging

I NOU 2013:10 presenteres flere gode forslag. Miljøverndepartementet bør derfor legge frem en stortingsmelding, eventuelt en nasjonal strategi, der det blir gjort rede for hvordan de ulike utrednings-, evaluerings-, kunnskaps- og forskningsbehovene skal gjennomføres som en oppfølging av utredningen om økosystemtjenester.

Med vennlig hilsen



Nils Øveraas
generalsekretær



Kjartan Askim
fagsjef naturforvaltning